

Vogelvoer maken Lekker vet!

Vogelbescherming Nederland organiseert de Tuinvogeltelling voor Scholen. Leer de vogels rondom je school kennen, tel hoeveel er zijn en doe mee aan belangrijk onderzoek naar vogels! Dit werkblad is onderdeel van een reeks werkbladen over vogels rondom school. Kijk op www.tuinvogeltelling.nl/scholen voor alle werkbladen en informatie over de Tuinvogeltelling voor Scholen.

39&40
kerndoel

voor de leerkracht

De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu. De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren te onderscheiden en te benoemen en leren hoe ze functioneren in hun omgeving.

Instructie

In de winter is het koud en zijn de dagen een stuk korter dan in de zomer.

Voldoende eten vinden is dan niet zo gemakkelijk voor vogels. En ze hebben het juist extra nodig om warm te blijven! Met bijvoeren kun je de vogels de winter door helpen. Zelf maken is niet moeilijk. Daarom gaan jullie vogelvoer maken. Zo kom je er achter wat de vogels lekker vinden! Sommige vogelsoorten kunnen heel handig met hun eigen gereedschap (=snavel!) zo'n pindadop openbreken en de pinda eruit peuteren.

Doel:

Leerlingen knutselen vogelvoer en leren wat vogels eten.

Tijd: 1 lesuur

Vorbereiding & benodigheden:

Vetbollen maken voor de jongere groepen:

- 1500 gram Ongezouten plantaardig vet;
- Ongeveer 900 gram gemengde zaden, bijvoorbeeld: hennepzaad, maanzaad en zonnebloempitten (zadenmixen zijn verkrijgbaar via de winkel van Vogelbescherming, in natuurvoedingswinkels of dierenwinkels);
- Per leerling een plastic bekertje;
- Per leerling een satéprikker of ander klein stokje;
- Touw: per vetbol ongeveer 30 cm om mee op te hangen;
- Een gasbrandertje;
- Pan;
- Lepel;
- Activeer de voorkennis.

Vorbereiding & benodigheden:

Dennenappelgebak

- 140 gram bloem;
- Een handje vol rozijnen;
- 30 gram margarine;
- 40 gram plantaardig vet;
- Water;
- Dennenappels;
- Een kom om in te mengen;
- Een stuk touw.

TIP:

Laat leerlingen van groep 7/8 hun eigen ingrediënten afwegen.

Wist je dat...

- ... vogels in de winter veel meer energie gebruiken om goed op temperatuur te blijven.
- ... vogels daarom vooral in de winter gek zijn op energierijk voedsel zoals pinda's en vetbollen.
- ... kool- en pimpelmeesjes heel handig zijn aan een pindaslinger en vogels als merels juist helemaal niet?

Evaluatie

Kinderen hebben een positieve ervaring gehad bij het maken van het vogelvoer. Hierdoor hebben ze meer inzicht gekregen wat vogels eten en nodig hebben. Je kunt dit testen door naar de ervaringen te vragen. Ook kun je vragen of ze weten waar ze thuis of een andere plek het beste het voer kunnen ophangen.

voor de leerkracht

Aanvullende acties

- Zin om nog meer vogelvoer maken? Zie bladzijde 4;
- Noteer welke vogels op welk voedsel afkomen;
- Welke vogels wil je nog meer op het schoolplein? Kijk op www.tuinvogels.nl voor nog meer praktische tips.

TIP:

Vul de bekertjes niet te vol en leg kranten op de tafels tegen het knoeien. Let op! Het vet is heet en kan vervelende wonden opleveren.

Wist je dat...

... gaaien een olifantengeheugen hebben? In het najaar verzamelen ze eikels en verstoppen die in het gras en onder de grond om een voedselvoorraad te hebben voor moeilijke periodes. Zelfs na maanden weten ze hun verstopte voorraadjie eikels nog terug te vinden. Maar niet allemaal, waardoor je soms op heel gekke plekken jongen eikenbomen ziet groeien! Of zouden de gaaien zoveel eikels verstoppen dat zij deze niet allemaal op kunnen...?

Achtergrondinformatie

Wil je nog meer vogels op je schoolplein? Probeer dan verschillend voer en kijk welke vogels hier op af komen!

- **Fruit:** bessen, appels, peren, gedroogde rozijnen, krenten en abrikozen;
- **Noten:** hazelnoten, amandelen, walnoten en pinda's (allemaal ongebrand en onge-zouten);
- **Keukenrestjes:** brood- en cake of biscuitkrumels, gekookte aardappels in een schil, gekookte rijst, spaghetti, deeg, oude kaas, ongezouten vet en mergpijp;
- **Granen en zaden:** Pofmaïs, gerst, tarwekorrels, geplette haver, hennepzaad, negerzaad, gierst, zonnebloempitten, vogelzaad voor tuinvogels en kanariezaad;
- **Dierlijk voedsel:** (meel)wormen;
- **Wintervoer:** zaadvetbol, notenvetbol, (vriesgedroogde) meelwormen, gedroogde rozijnen, krenten, abrikozen en een verse halve kokosnoot.

staartmees

Opdracht 1

Vetbollen maken

Je hebt ze vast weleens zien hangen, die bolletjes vet en pindaslingers. Misschien zelfs bij jou in de tuin. Dan is het je zeker opgevallen: vogels zijn er dol op. Zo maak je ze:

- Smelt het vet in een pannetje. Wacht tot het warm is, maar niet heet!
- Voeg al roerend de zadenmix toe;
- Zet het fornuis op een laag pitje, maar let op dat je mengel niet stolt.
- Prik voorzichtig een gat in de bodem van het plastic bekertje;
- Trek je draad door het bekertje, en knoop dit onder vast aan de satéprikker. Zo kun je het draadje strak houden als je het mengsel in het bekertje doet;
- Doe het warme mengsel in het bekertje; Zet het op een veilige plek, waar het niet om kan vallen.
- Is het mengsel weer hard geworden? Dan kun je nu het bekertje inknippen en eraf halen.

Eet smakelijk! Nou ja, voor de vogels dan...

TIP:

Om de meeste vogels te zien kun je het beste op vaste tijdstippen bijvoeren; het liefst in de ochtend als de school begint en voor jullie weer naar huis gaan. Dan kunnen de vogels de dag goed beginnen én met een volle buik lekker gaan slapen.

Opdracht 2

Dennenappelgebak

Dit recept kan pimpel- en koolmezen aantrekken, maar ook groenlingen!

- Meng alle ingrediënten in de kom en mix met je vingers;
- Doe er een eetlepel water bij en kneed het tot een stevig deeg;
- Haal er steeds kleine stukjes af en duw deze in de dennenappel;
- Maak het touw vast en hang de dennenappel op of leg deze buiten op de grond.

vlaamse gaai

Opdracht 3

Voer ophangen

Zoek nu een geschikte plek om de vetbollen en het pindasnoer op te hangen. Je moet er op letten dat:

- De vogels beschutting hebben, zodat ze niet makkelijk te zien zijn voor roofdieren (bijvoorbeeld katten);
- Ze zonder problemen naar een veilige plek kunnen vluchten;
- Het vogelvoer in de buurt van de voedertafel (als deze er is) komt te hangen;
- Hang ze in het zicht zonder dat je de vogels stoort tijdens het eten, dan kun je lekker kijken! Zo kun je zien welke vogel heel goed zijn eigen pindaatje kan doppen en welke vogel gek is op vetbollen.

Aanvullende acties Voor de vogels!

Vogelcake

Vogels die op deze lekkere cake afkomen voor een theebransje zijn de mezen, groenlingen en mogelijk ook nog de grote bonte specht!

Wat heb je nodig?

- 100 gram plantaardig vet in kleine stukjes gesneden
- Een handvol zonnebloempitten en pompoenpitten of speciaal vogelzaad
- Een handvol rozijnen
- Een beetje geraspte kaas
- Wat ongezouten, ongebrande pinda's
- Lege plastic bak
- Lang naald of schroevendraaier
- Touw
- Een kom om in te mengen

1. Leg het vet een tijd op een warme plek zodat het zacht wordt.
2. Maak voorzichtig een gat in de bodem van de bak met de naald of schroevendraaier.
3. Maak een knoop in het touw en haal deze door de bodem van de bak.
4. Doe de ingrediënten in de kom en plet ze met je hand samen.
5. Doe het mengsel in de bak en zet deze voor een uur in de koelkast.
6. Hang het buiten op.

pimpelmees

Zelf maden maken!

Lekker voor roodborstjes en mezen als je dit op de voedertafel zet. Ook vinden heggemussen, winterkoninkjes en kwikstaartjes dit fijn als het op de grond ligt.

Wat heb je nodig?

- 150 gram bloem
- 50 gram plantaardig vet
- Een kom om in te mengen

1. Doe alles bij elkaar en mix met je vingertoppen.
2. En maak van het mengsel madenvormpjes.
3. Strooi de maden op de voedertafel of op de grond.

Kokos Crunch!

Onweerstaanbaar voor roodborstjes, merels, pimpel- en koolmees, maar ook voor staartmezen en spreeuwen.

Wat heb je nodig?

- 1 kopje met geweekte, geraspte kokosnoot
- 1 appel in stukjes
- Een half kopje zonnebloempitten
- Een half kopje rozijnen
- 25 gram haverhout
- 80 gram gesmolten vet

- 10 cm draad
- Cocktailprikkers
- Bakpapier
- Een schaar
- Een kom om in te mengen
- Water

1. Doe de kokosnoot in de kom met wat water en laat het een paar minuten weken.
2. Doe de appel, zonnebloempitten, rozijnen, haverhout en vet erbij. Roer alles door elkaar.

3. Bindt het draad aan beide einden van de cocktailprikker, zodat je een soort handvat hebt.
4. Doe de helft van het mengsel op het bakpapier. Leg daarna de cocktailprikker erop en bedek het met de rest van het mengsel. Vouw de rest van het bakpapier er omheen. Maar laat het touwtje vrij!
5. Wacht tot alles hard is geworden en verwijder het bakpapier.